

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi Valtion elokuvatarkastamosta annetun lain 2 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi Valtion elokuvatarkastamosta annettua lakia niin, että viraston johtokunta lakkautetaan ja että johtokunnan tehtävät siirtyvät pääosin

virkamiesjohdolle.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

PERUSTELUT

1. Nykytila ja ehdotetut muutokset

Valtion elokuvatarkastamosta annetun lain (776/2000) 2 §:ssä säädetään, että Valtion elokuvatarkastamolla on johtokunta, jonka tehtävistä, kokoonpanosta ja asettamisesta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Valtion elokuvatarkastamosta annetun valtioneuvoston asetuksen (823/2000) 1—3 §:ssä säädetään johtokunnasta. Asetuksen 1 §:n 1 momentin mukaan Valtion elokuvatarkastamon toimintaa ohjaa ja valvoo johtokunta, jonka opetusministeriö asettaa neljäksi vuodeksi kerrallaan. Pykälän 2 momentin mukaan johtokuntaan kuuluu puheenjohtaja ja kolme muuta jäsentä. Lisäksi johtokuntaan kuuluvat jäseninä Valtion elokuvatarkastamon johtaja ja henkilöstön keskuudestaan enintään neljäksi vuodeksi valitsema henkilö. Viimeksi mainitulla jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen. Johtokunta valitsee keskuudestaan varapuheenjohtajan. Pykälän 3 momentin mukaan ministeriö päättää johtokunnan jäsenelle maksettavista palkkioista.

Asetuksen 2 §:n mukaan johtokunta päättää:

1) Valtion elokuvatarkastamon yleisistä toimintalinjoista ja niihin rinnastettavista muista merkittävistä asioista,

2) elokuvatarkastamon talousarvioehdotuksesta ja esityksestä elokuvatarkastamon tu-

lostavoitteiksi, toimintakertomuksesta sekä toiminta- ja taloussuunnitelmasta,

3) elokuvatarkastamon työjärjestyksen hyväksymisestä sekä

4) muista mainitulla asetuksella johtokunnan päätettäviksi säädettyistä asioista.

Asetuksen 3 §:ssä säädetään, miten johtokunta kokoontuu, johtokunnan päätösvaltaisuudesta, asioiden ratkaisemisesta ja asioiden esittelystä.

Valtion keskushallinnon uudistamiseen liittyen keskusvirastojen kollegiaaliset johtoorganisaatiot lakkautettiin ja korvattiin johtokunnilla 1990-luvun alussa. Uudistus perustui valtioneuvoston 9 päivänä maaliskuuta 1989 tekemään päätökseen toimenpiteistä hallinnon palvelukyvyn parantamiseksi ja ohjauksen uudistamiseksi. Johtokuntien tuli olla suppeita asiantuntijaelimiä siten koottuina, että johtokunnat olisivat virastoille merkittävä lisäresurssi ajatellen toiminnan sisällön asiantuntemusta, yleisjohtamista ja sidoryhmyhteyksien hoitamista.

Valtion elokuvatarkastamo koskevan lainsäädännön uudistuksen yhteydessä virastoon perustettiin johtokunta 1 päivästä tammikuuta 2001. Nykyisen johtokunnan toimikausi päättyy 31 päivänä joulukuuta 2004.

Valtioneuvoston ja ministeriöiden työskentelyä on viime vuosina tehostettu, sekä ministeriöt ovat terävöittäneet hallinnonalojensa tulosohjausta ja kehittäneet uudenlaisia väli-

neitä tuloksellisen päätöksenteon pohjaksi.

Opetusministeriön hallinnonalan siirryttyä tulosbudjetointiin ja tulosohtaukseen kulttuurihallinnon virastojen johtokuntien asema on muuttunut ongelmalliseksi. Ministeriö tekee tulossopimuksen viraston virkamiesjohdon kanssa, jolloin viraston päälliköllä on tulosvastuu. Johtokunta on kuitenkin viraston ylin päättävä toimielin. Johtokunta päättää myös elokuvatarkastamon yleisistä toimintalinjoista ja niihin rinnastettavista muista merkittävistä asioista, viraston toiminta- ja taloussuunnitelmasta, talousarvioehdotuksesta, tulostavoitteista sekä eräistä virkavapausasioita. Näin ollen valta elokuvatarkastamon toimintapolitiikasta on periaatteessa johtokunnalla mutta vastuu toiminnasta virkamiesjohdolla. Opetusministeriön ja elokuvatarkastamon välisessä ohjaussuhteessa johtokunnan asema on ongelmallinen myös siitä syystä, että ministeriön ja viraston johdon kanssa on ohjaukseen liittyen varsin tiivis keskustelu-yhteys. Johtokunnalla ei näistä syistä johtuen ole selkeää asemaa viraston ohjaus- ja johtamisprosessissa ja sen rooli on todellisuudessa jäänyt vähäiseksi. Johtokunnan ainoiksi konkreettisiksi päätöksenteko- ja vaikuttamisvälineiksi jäävät eräät virkavapausasiat, joita sinänsä tulee esiin hyvin satunnaisesti.

Kulttuurin ja taiteen toimialan virastojen tulosohtaukselta on uudistettu. Opetusministeriön osuutta alaisten virastojen strategisessa tulosohtauksessa on lisätty ja huomiota kiinnitetty yhteiskunnallisiin vaikuttavuustavoitteisiin ja toiminnallisten tulostavoitteiden asettamiseen.

Johtokuntajärjestelmään liittyy myös jääviysohgelmia erityisesti opetusministeriön edustuksen osalta. Johtokuntaan ei voida määrätä virkamiehiä, jotka ministeriössä ovat mukana viraston tulosohtauksessa ja jotka näin ollen olisivat parhaat asiantuntijat sen ohjauksen kannalta, koska he olisivat esteellisiä käsittelemään laitoksen asioita ministeriössä. Tämä aiheuttaa osaltaan toiminnallisia hankaluuksia tulosohtauksessa.

Tulosohtauksen ja tulosjohtamisen kannalta elokuvatarkastamon johtokunnan asema on ongelmallinen, koska tulossopimuksen tekee ja siihen liittyvästä raportoinnista vastaa viraston puolesta tulosvastuussa oleva johtaja. Lähinnä tulosohtaukseen liittyvän tulosjoh-

tamisen ja ohjaussuhteiden selkiyttämiseksi onkin maa- ja metsätalousministeriön, sosiaali- ja terveysministeriön ja valtiovarainministeriön hallinnonalalla johtokunnat lakkautettu useista ministeriön alaisista virastoista ja niiden tehtävät siirretty virkamiesjohdolle. Opetusministeriön hallinnonalaan kuuluvasta kotimaisten kielten tutkimuskeskuksesta johtokunta on lakkautettu 1 päivästä helmikuuta 2004, arkistolaitoksesta 1 päivästä huhtikuuta 2004, Museovirastosta 1 päivästä kesäkuuta 2004 ja Valtion taidemuseosta 1 päivästä elokuuta 2004.

Edellä esitetyistä syistä myös Valtion elokuvatarkastamon johtokunta ehdotetaan lakkautettavaksi. Johtokunnan nykyiset tehtävät siirtyisivät elokuvatarkastamon virkamiesjohdolle lukuun ottamatta johtajan sijaisen määräämistä. Opetusministeriö määräisi johtajan sijaisen. Johtokunnan tehtävien järjestämistä koskevat asiat otettaisiin Valtion elokuvatarkastamosta annettuun valtioneuvoston asetukseen. Ratkaisulla selkiytettäisiin ohjaus- ja valvontavastuuta ja viraston johtajan tulosvastuu selkiytyisi ja korostuisi.

Valtion elokuvatarkastamon toimialan sidosryhmäyhteyksien hoitamiseksi tarkoitukseen on, että virastolla olisi neuvottelukunta, joka toimisi viraston johdon tukena. Neuvottelukunnalla ei olisi itsenäistä päätäntävaltaa virastoa koskevista asioista. Neuvottelukunnassa tulisi olemaan viraston henkilöstön edustus. Neuvottelukunnasta säädettäisiin Valtion elokuvatarkastamosta annetussa valtioneuvoston asetuksessa.

2. Esityksen vaikutukset

Ehdotettu muutos selkeyttäisi Valtion elokuvatarkastamon ohjausjärjestelmää ja viraston virkamiesjohdon tulosvastuuta. Perustettavan neuvottelukunnan kautta elokuvatarkastamon organisoitu sidosryhmätyön piiri laajenisi.

Henkilöstön edustaja olisi mukana myös asetettavassa neuvottelukunnassa eikä uudistuksella olisi henkilöstö- eikä organisaatiovaikutuksia.

Johtokunnan jäsenille on maksettu opetusministeriön vahvistamat palkkiot, jotka perustuvat Valtion työmarkkinalaitoksen ohjeisiin. Neuvottelukunnan jäsenille voidaan tar-

vittaessa myös maksaa kokouspalkkioita.

Uudistuksella ei ole taloudellisia vaikutuksia.

3. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu virkатыönä opetusministeriössä. Luonnoksesta on antanut lausunnon Valtion elokuvatarkastamo ja se on käsitelty elokuvatarkastamon henkilökuntakokouksessa.

4. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki**Valtion elokuvatarkastamosta annetun lain 2 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Valtion elokuvatarkastamosta 25 päivänä elokuuta 2000 annetun lain (776/2000)
 2 § seuraavasti:

2 §

Valtion elokuvatarkastamoja johtaa johtaja.
 Elokuvatarkastamolla on työjärjestys, jonka
 johtaja vahvistaa.

Johtaja ratkaisee myös muut elokuvatarkas-
 tamossa ratkaistavat asiat, joita ei ole säädet-
 ty tai työjärjestyksessä määrätty elokuvatar-
 kastamon muun virkamiehen ratkaistaviksi.
 Valtioneuvoston asetuksella säädetään asiois-

ta, joita ei voida työjärjestyksessä määrätä
 muun virkamiehen ratkaistaviksi.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____
 kuuta 2004 .

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä
 lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpi-
 teisiin.

Helsingissä 17 päivänä syyskuuta 2004

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Opetusministeri *Tuula Haatainen*

*Liite
Rinnakkaisteksti*

Laki

Valtion elokuvatarkastamosta annetun lain 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Valtion elokuvatarkastamosta 25 päivänä elokuuta 2000 annetun lain (776/2000)
2 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

2 §

Elokuvatarkastamolla on johtokunta, jonka tehtävistä, kokoonpanosta ja asettamisesta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Ehdotus

2 §

Valtion elokuvatarkastamoa johtaa johtaja. Elokuvatarkastamolla on työjärjestys, jonka johtaja vahvistaa.

Johtaja ratkaisee myös muut elokuvatarkastamossa ratkaistavat asiat, joita ei ole säädetty tai työjärjestyksessä määrätty elokuvatarkastamon muun virkamiehen ratkaistaviksi. Valtioneuvoston asetuksella säädetään asioista, joita ei voida työjärjestyksessä määrätä muun virkamiehen ratkaistaviksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 200 .

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.
